

مهم ترین سوالات فلسفه یازدهم تنظیم: دکتر سیده محبوبه نبوی

درس اول: چیستی فلسفه

دانش آموزان عزیز توجه داشته باشید این سوالات صرفاً جهت آشنایی شما طراحی شده است لطفاً این مجموعه را در کنار کتاب درسی استفاده کنید.

** درس در یک نگاه **

مفاهیم	توضیحات
تفکر	تفکر واسطه رسیدن انسان از مجهولات به معلومات و از پرسش ها به پاسخ هاست. با آن، پاسخ سوال ها را می یابیم و امور روزانه خود را سامان می دهیم و لذا می توان گفت بدون تفکر کاری از انسان ساخته نیست
مراحل اندیشه ورزی	روبه رو شدن با مسئله ← طرح سوال ← تفکر در اندوخته ها ← رسیدن به پاسخ
دو مرتبه تفکر	مرتبه اول روبه رو شدن با سوال های معمولی و روزانه و به دنبال پاسخ آنها بودن (تفکر غیر فلسفی) / مرتبه دوم پرداختن به سوالات بنیادین و اساسی به صورت جدی و به دنبال پاسخ آنها برآمدن (تفکر فلسفی)
مراحل تفکر فلسفی	روبه رو شدن با مجهول ها و مسئله های فلسفی ← طرح پرسش های فلسفی ← رجوع به معلومات و تفکر در اندوخته ها و انتخاب معلومات مناسب با سؤال ← رسیدن به دریافت فلسفی و تحقق شناخت و معرفت
فطرت اول و ثانی	ملاصدرا مشغول بودن به امور عادی زندگی و تفکر در آنها را فطرت اول و ورود به آن پرسش های اساسی و تفکر در آنها را فطرت ثانی، یعنی فطرت دوم می نامد
عامل ظهور دانش فلسفه	تلاش های بشر برای پاسخ قانونمند به سوالات بنیادین و اساسی موجب ظهور دانشی به نام فلسفه شد. دانش فلسفه عهده دار بررسی قانونمند این قبیل سوال هاست.
معنی سوفیست	معنای اولیه: دانشمند / معنای رایج و کنونی: مغالطه کار
معنی فیلسوفوس	معنای اولیه: دوستدار دانش / معنای رایج و کنونی: دانشمند
معنی سفسطه	این لفظ در زبان عربی از لفظ سوفیست گرفته شد و معنای مغالطه کاری پیدا کرد.
لفظ و ریشه فلسفه	معنای اولیه: دوستداری دانایی ← معنای بعدی: مطلق دانش ← معنای رایج و کنونی: دانش خاص لفظ فلسفه ریشه یونانی دارد. این لفظ عربی شده کلمه فیلسوفیا است. فیلسوفیا مرکب از دو کلمه فیلو به معنی دوستداری و سوفیا به معنای دانایی است. پس کلمه فیلسوفیا به معنی دوستداری دانایی است. بنابراین واژه فلسفه در آن زمان ها اختصاص به این دانش خاص نداشت و همه دانش ها را شامل می شد. رفته رفته کلمه فیلسوف به مفهوم دانشمند ارتقاء پیدا کرد و کلمه فلسفه نیز مترادف با دانش شد.
مهم ترین هدف سوفیست ها	دغدغه سوفیست ها که بیشتر به تعلیم سخنوری و وکالت اشتغال داشتند، بیان واقع و دفاع از حقیقت نبود؛ این گروه پیروزی بر رقیب را مهم ترین هدف می دانستند
حقیقت از نظر سوفیستها	سوفیست ها در استدلال های خود بیشتر از مغالطه کمک می گرفتند که به ظاهر درست اما در واقع غلط بود؛ این رویه به تدریج سبب شد که این گروه از دانشمندان برای حقیقت و واقعیت ارزش و اعتباری قائل نباشند و بگویند هر کس هر چه خودش می فهمد همان حقیقت و واقعیت است.
دلایل عدم تمایل سقراط به استفاده از لفظ سوفیست	سقراط به سبب تواضع و فروتنی در برابر دانایی و علم و شاید به خاطر هم ردیف نشدن با سوفیست ها، مایل نبود او را سوفیست یا دانشمند بخوانند از این رو خود را فیلسوفوس (فیلسوف) یعنی دوستدار دانش نامید
ویژگیهای فلسفه	۱- موضوع فلسفه، بنیادی ترین موضوعات ۲- استفاده از روش عقلی و قیاسی
تمایز دانش ها ازهم	۱- از جهت موضوعی که آن دانش درباره آن بحث می کند ۲- از جهت روشی که در آن دانش مورد استفاده قرار می گیرد.
مقایسه موضوع فلسفه با ریاضیات، شیمی و اخلاق	<u>فلسفه</u> به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می پردازد. <u>ریاضیات</u> درباره مقدار و کمیت، <u>شیمی</u> درباره ساختمان مواد و ترکیب میان آنها، <u>اخلاق</u> درباره چگونگی کسب فضیلتها و دوری از بدی ها می پردازد.
فرق فلسفه با سایر علوم از نظر موضوع	سایر علوم هر کدام به موضوع خاصی از میان موضوعات جهان و زندگی انسان می پردازند. اما فلسفه درباره یک موجود خاص بحث نمی کند، بلکه به بررسی اصل وجود و حقیقت جهان، طبیعت و انسان می پردازد. فیلسوف درباره آن دسته از ویژگیهای موجودات صحبت می کند که مربوط به هستی آنهاست. به همین خاطر، مباحث فلسفی اساس مباحث سایر علوم به شمار می آیند
فرق فلسفه با سایر علوم به لحاظ روش	برای کسب دانش در علومی مانند فیزیک، اقتصاد... از روشهای تجربی استفاده می کنیم اما در مسائل فلسفی که به اصل و اساس جهان و انسان مربوط هستند، نمی توان از حواس یا آزمایش بهره بردو یا از ابزاری مانند میکروسکوپ کمک گرفت. در این موارد فقط باید به <u>استدلالات عقلی</u> تکیه کرد و با تعقل و تجزیه و تحلیل دانسته ها به کشف مجهول نزدیک شد (مانند ریاضیات).